

EC

MA NDRYSHE

EKO SHKOLLA

- REDUKTO - RIPËRDOR - RICIKLO -

EKO KLUBI

"UKSHIN HOTI"

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

CARITAS

Schweiz
Suisse
Svizzera
Svizra

YENI

YOUTH
ENVIRONMENTAL
IMPACT

Të dashur lexues,

Kjo është seria e tretë e buletineve mjedisore të eko-klubeve të shkollave të mesme nga Rajoni i Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës). Ky është buletini i parë informativ, i cili do të përmbajë mesazhe, intervista, ese, punime fotografi dhe shkrime të ndryshme mbi mjedisin dhe ndryshimet klimatike dhe njoftime mbi punën që po zhvillohet në këto tema nga eko-klubi i Shkollës së Mesme të Lartë "Ukshin Hoti" dhe OJQ EC Ma Ndryshe në kuadër të projektit "ECO School".

Ky projekt do t'i njohë me konceptin "Eko Shkolla" 12 shkollat e rajonit të Jugut (komuna e Prizrenit, Mamushës, Rahovecit dhe Malishevës), përmes pilotimit të formave dhe metodologjisë për mbrojtjen e mjedisit me pjesëmarrje të gjerë të nxënësve dhe mësimitdhënësve.

Në kuadër të projektit ofrohet një model dhe metodologji që përdoret gjerësisht në vendet e zhvilluara, e cila po zgjerohet me shpejtësi edhe në vendet në zhvillim. Përvojat botërore tregojnë se shkolla ekologjike është një fenomen në rritje, e cila nxit të rinjtë të angazhohen në mjedisin e tyre duke u dhënë atyre mundësinë për ta mbrojtur atë në mënyre aktive.

Projekti po ashtu do të kontribuojë në Strategjinë e Mjedisit dhe Planin e Veprimit në Mjedis të Kosovës, duke rekomanduar zhvillimin e programeve për edukimin mjedisor në të gjitha nivelet (shkolla dhe universitete).

SHPYLLËZIMI

Shpyllëzimi- Çdo orë priten pyjet me madhësinë e 300 fushave të futbollit. Deri në vitin 2030, planeti mund të ketë vetëm 10% të pyjeve të tij; nëse shpyllëzimi nuk ndalet, të gjithë mund të zhduken në më pak se 100 vjet. Tre vendet që përjetojnë nivelet më të larta të shpyllëzimit janë Brazili, Republika Demokratike e Kongos dhe Indonezia. Amazona, pylli më i madh i shiut në botë – që përfshin 6.9 milionë kilometra katrorë (2.72 milionë milje katrorë) dhe që mbulon rreth 40% të kontinentit të Amerikës së Jugut – është gjithashtu një nga ekosistemet më të ndryshme biologjike dhe është shtëpia e rreth tre milionë llojeve të bimëve dhe kafshëve. Pavarësisht përpjekjeve për të mbrojtur tokën pyjore, shpyllëzimi ligjor është ende i shfrenuar dhe rreth një e treta e shpyllëzimit tropikal global ndodh në pyjet e Amazonës së Brazilit, që arrijnë në 1.5 milionë hektarë çdo vit. Bujqësia është shkaku kryesor i shpyllëzimit, një tjetër nga problemet më të mëdha mjedisore që shfaqet në këtë listë. Toka pastrohet për të rritur bagëtinë ose për të mbjellë kultura të tjera që shiten, si kallam sheqeri dhe vaj palme. Përveç sekuestrimit të karbonit, pyjet ndihmojnë në parandalimin e erozionit të tokës, sepse rrënjët e pemëve e lidhin tokën dhe e pengojnë atë të lahet, gjë që parandalon edhe rrëshqitjet e dheut.

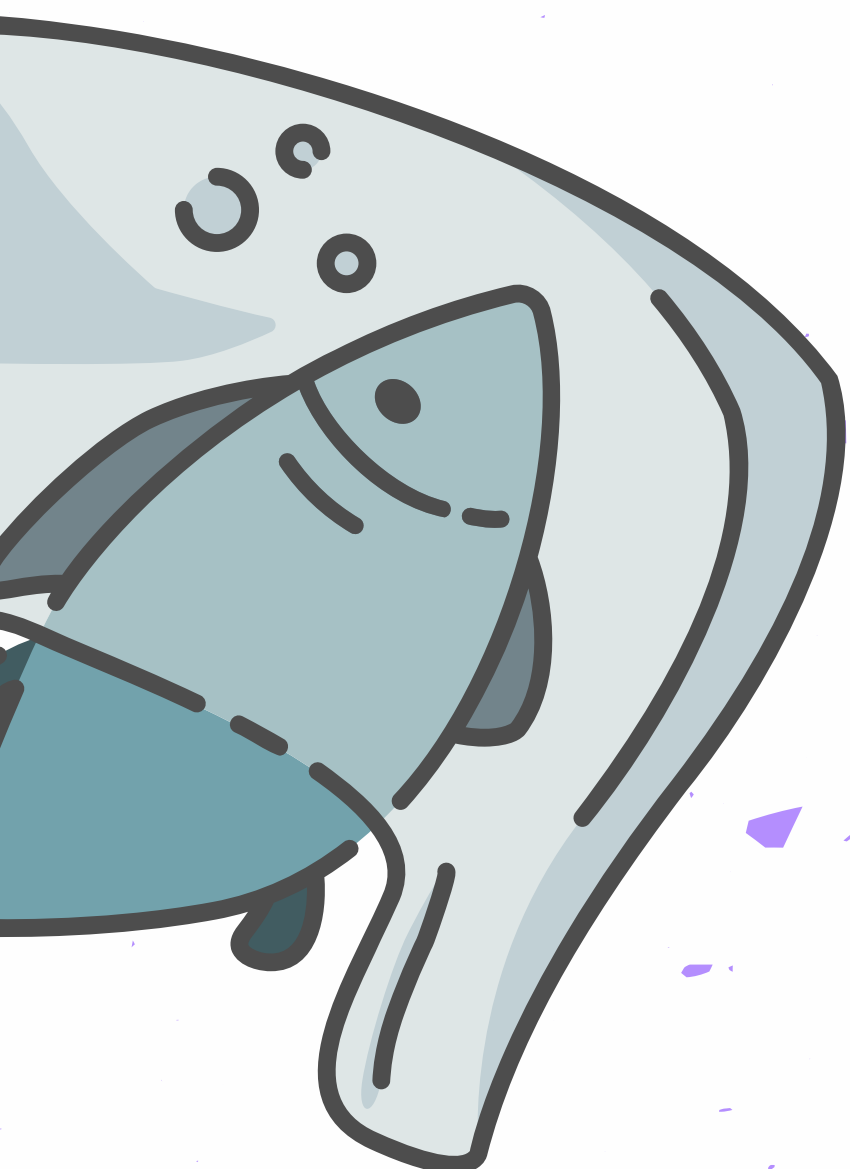
HUMBJA E BIODIVERSITETIT DHE NDOTJA NGA PLASTIKA

Humbja e biodiversitetit- 50 vitet e fundit kanë parë një rritje të shpejtë të konsumit njerëzor, popullsisë, tregtisë globale dhe urbanizimit, duke rezultuar në shfrytëzimin e njerëzimit nga burimet e Tokës më shumë sesa mund të rimbushet natyrshëm.

Më gjerësisht, një analizë e kohëve të fundit ka gjetur se zhdukja e gjashtë masive e kafshëve të egra në Tokë po përshpejtohet. Më shumë se 500 lloje të kafshëve tokësore janë në prag të zhdukjes dhe ka të ngjarë të humbasin brenda 20 viteve; i njëjti numër humbën gjatë gjithë shekullit të kaluar. Shkencëtarët thonë se pa shkatërrimin e natyrës nga njeriu, kjo shkallë humbje do të kishte marrë mijëra vjet.

Në Antarktidë, shkrirja e akullit të detit, e shkaktuar nga ndryshimet klimatike, po dëmton rëndë pinguinët perandorë dhe mund të zhdukë popullata të tëra që në vitin 2100, sipas një studimi të vitit 2023.

Ndotja nga plastika- National Geographic zbuloi se 91% e të gjithë plastikës që është bërë ndonjëherë nuk riciklohet, duke përfaqësuar jo vetëm një nga problemet më të mëdha mjedisore të jetës sonë, por një tjetër dështim masiv të tregut. Duke marrë parasysh se plastika merr 400 vjet për t'u dekompozuar, do të kalojnë shumë breza derisa të pushojë së ekzistuari. Nuk dihet se çfarë do të kenë efektet e pakthyeshme të ndotjes plastike në mjedis në afat të gjatë.

MESAZHE VETËDIJESUESE PËR MJEDISIN

1. Redukto përdorimin e plastikës: Zgjidh produkte të pambukuara dhe të ri-përdorshme për të reduktuar ndotjen plastike.
2. Përdor energji të qëndrueshme: Zgjidh burime të energjisë së rinovueshme si dielli, era dhe hidroenergji për të reduktuar ndotjen nga përdorimi i karburanteve fosile.
3. Mbroje pyjet: Mbështeti mbjelljen e pemëve dhe zbatimin e praktikave të pyjeve të qëndrueshme për të ruajtur bimësinë dhe natyrën.
4. Reciklo dhe ri-përdor: Ndaj dhe reciklo mbeturinat për të zvogëluar ndotjen dhe për të reduktuar nevojën për burime të reja.
5. Bashkohu me grupe të ndërgjegjshme: Përhap ndërgjegjësimin dhe mbështet organizatat që punojnë për ruajtjen e mjedisit dhe kujdesin për të.

MESAZHE VETËDIJESUESE PËR MJEDISIN

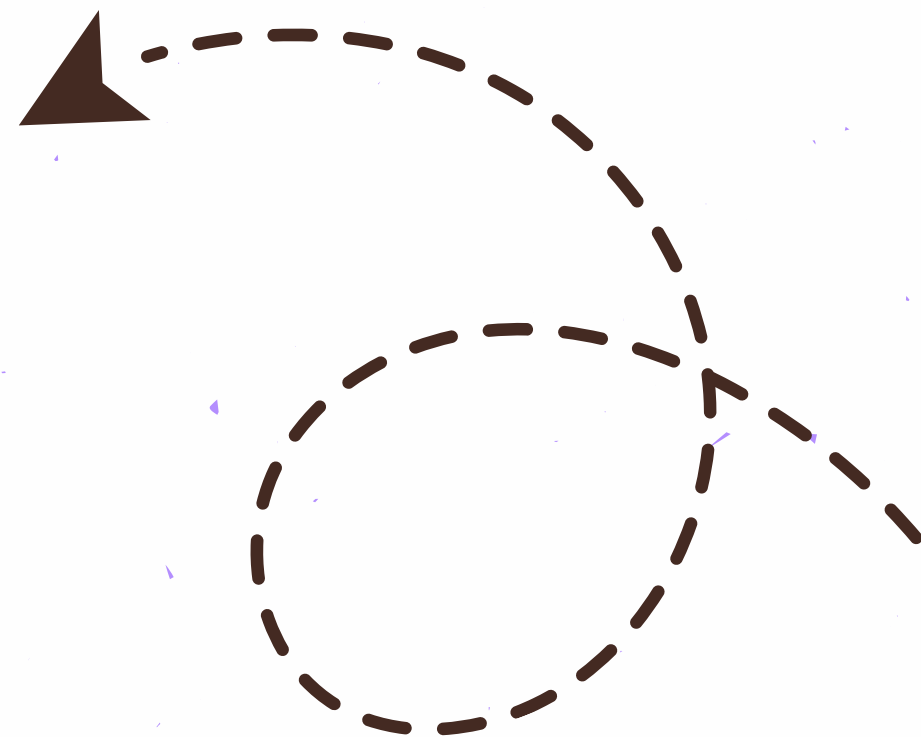
1. Ndërhyrje për ndotjen e ajrit: Përdor mjetet e transportit të përshtatshme dhe bashkohu me nismat për të përmirësuar cilësinë e ajrit.
2. Eduko të rinjtë: Përdor mjete edukative për të sensibilizuar të rinjtë mbi rëndësinë e ruajtjes së mjedisit dhe mbrojtjes së natyrës.
3. Mbrëmja e errët: Fik dritat kur nuk janë të nevojshme dhe përdor dritat LED për të konsumuar më pak energji.
4. Hapi i përshtatshëm: Ndërhyr për të zvogëluar ndikimin e gjurmës së karbonit duke zgjedhur produkte të prodhuara me ndikim minimal në mjedis.
5. Bëhu aktiv: Bashkohu me nismat vendore dhe ndërkombëtare për të mbrojtur mjedisin dhe për të ndërmarrë veprime konkrete për të përmirësuar gjendjen e natyrës.

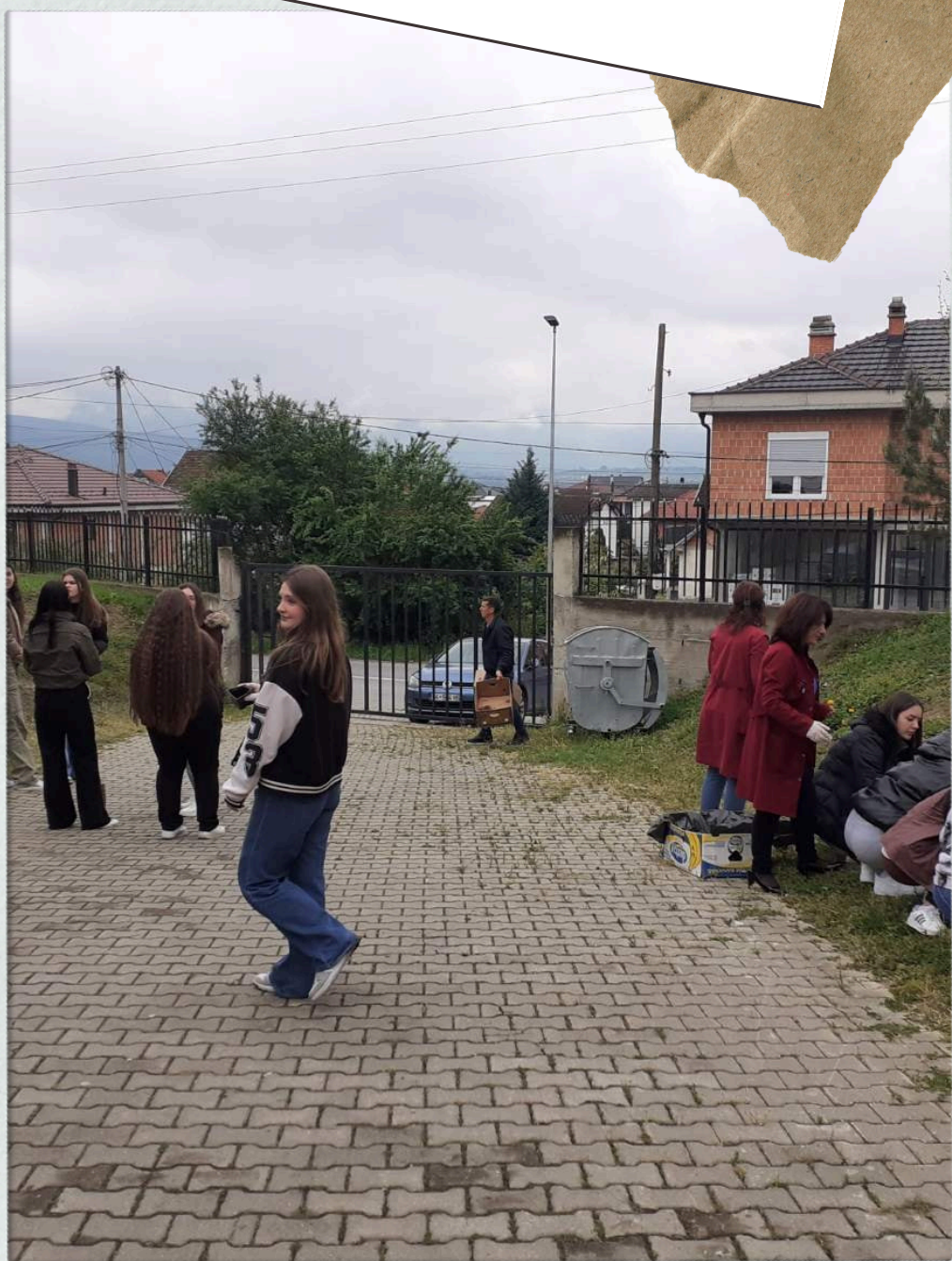

AKTIVITETET E EKO-KLUBIT:

TAKIMI MES EKO-KLUBIT DHE
EC MA NDRYSHE

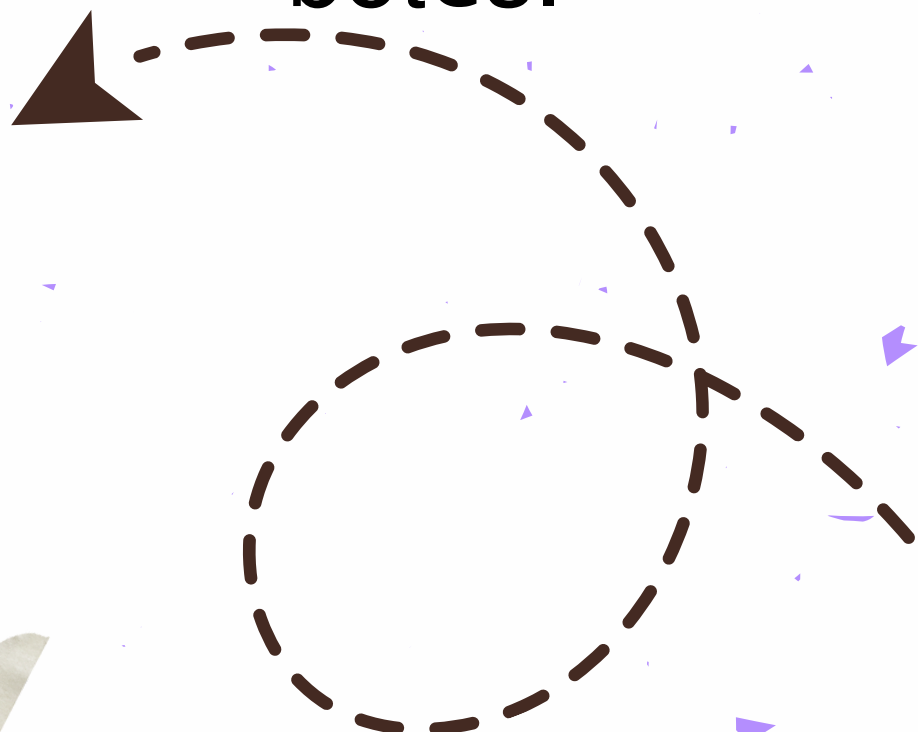

DITA BOTËRORE E TOKËS

Me rastin e Ditës Botërore të Tokës, sot në shkollën tonë u organizuan disa aktivitete mjedisore nga nxënësit dhe mësuesit e shkollës. Për të shënuar këtë ditë u bë pastrimi i oborrit të shkollës dhe jashtë tij si dhe u mbjellën shumë lule. Për organizim dhe përkujdesje u angazhua profesoresha e lëndës së biologjisë Fitnete Bytyqi dhe profesoresha e lëndës së sociologjisë Elife Maxhuni Hoti. Eko Klubi i shkollës sonë do të organizoj vazhdimisht aktivitete të tilla që kanë për qëllim vetëdijësimin, rregullimin dhe mirëmbajtjen për të rritur ndërgjegjësimin e njerëzve dhe nxënësve rreth mbrojtjes së mjedisit.

- Për herë të parë kjo Ditë Botërore e Tokës u festua në vitin 1970 dhe më pas filloi të festohej çdo vit në nivel global, nga rreth 190 vende të botës.

DITA BOTËRORE E TOKËS

Në vitin 1969, një aktivist i paqes nga San Francisco, i quajtur John McConnell, propozoi një ditë për t'u bashkuar për sigurinë mjedisore. John McConnell zgjodhi për të festuar Ditën e Tokës, ekuinoksin e pranverës më 21 mars 1970, ndërsa Senatori i Shteteve të Bashkuara Gaylord Nelson përcaktoi datën 22 prill të vitit 1970, si Dita e Tokës në mbarë botën. dhe i cili u nderua me Çmimin Medalja Presidenciale e Lirisë. Në këtë mënyrë, data 22 prill 1970 është shënuar si përvjetori i lëvizjes moderne mjedisore.

Toka është i vetmi planet në Univers, ku ka jetë. Ndaj, është shumë e nevojshme që të mirëmbahen pasuritë natyrore të tokës për të vazhduar jetën.

- Për herë të parë kjo Ditë Botërore e Tokës u festua në vitin 1970 dhe më pas filloi të festohej çdo vit në nivel global, nga rreth 190 vende të botës.

EKO KLUBI "UKSHIN HOTI"

KRUSHË E MADHE, RAHOVEC, KOSOVË

Autor dhe botues: EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci Nr.94, Prizren & Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky buletin u realizua në kuadër të projektit "Ndikimi i Rinisë në Mjedis" - YENI, i cili bashkëfinancohet nga Agjencia Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim, Caritas-i Zviceran, Ministria e Zhvillimit Rajonal dhe implementohet nga OJQ EC Ma Ndryshe përmes projektit "ECO Schools".